

HET DUIZEND EILANDEN EXPERIMENT

DEEL 1 IN DE ONTDEKKING VAN DE MENS-SERIE

FRANK VAN DONGEN

HET DUIZEND
EILANDEN
EXPERIMENT

ISBN 978-90-831676-0-2

NUR 333

1e druk 2021

Copyright © 2021 Frank van Dongen

Redactie: Sarah de Waard, Erik Schreuder, Paul Impens,

Sophie van Dongen

Omslagillustratie © 2021, Slobodan Cedic

Ontwerp en binnenwerk Nederlandse uitgave: Michael van Zijl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zo ver het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16B Auteurswet 1912 jffl het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Sophia Darwin, Boston, 2045

Op de dag dat Michael Barr als negenveertigste president van de VS aftrad en Jessica Richards als vijftigste president werd beëdigd, explodeerde een waterstofbom boven Boston. Er was geen radioactieve fall-out, maar de elektromagnetische puls legde het elektriciteitsnetwerk en het internet van alle mensen en apparaten, SoNet, in en rond de stad volledig plat.

Pas een etmaal later, toen de doorgebrande elektronische circuits in de kritische knooppunten waren vervangen en de lichten, computers en camera's in overheidsgebouwen weer aangingen, werd melding gemaakt van een vreemd object voor de hoofdingang van het SoNet-instituut voor genetisch onderzoek. Het was een kubus van anderhalve meter hoog, bedekt met een deken van ijskristallen. Het had een temperatuur van honderdtachtig graden onder nul.

Het object op de grond was een even groot mysterie als de volkomen schone kernexplosie in de atmosfeer. Niemand wist wie de bouwer of afzender was. Niemand had gezien wie het op de stoep voor het instituut had gezet.

Drones van de terrorismebestrijding controleerden het object op radioactiviteit, explosieven, giftige stoffen en ziektekiemen. Nadat het schoon was bevonden, bracht een vorkhefrobot het naar het meest beveiligde ondergrondse laboratorium van het instituut.

Sophia Darwin, hoofd van de intelligent genetic design (IGD) en a-sterfelijkheid (AMOR) onderzoeksgroepen van SoNet, eiste op haar gebruikelijke botte manier tijdens een spoed bestuursvergadering om het object als eerste te mogen onderzoeken. Bestuurders van andere onderzoeksgroepen gingen niet akkoord. Pas na een telefoongesprek met haar vriend en beschermheer Michael Barr, oprichter en president van SoNet, kreeg Sophia haar zin.

Het object was ijsvrij gemaakt en stond in een kale ruimte met nul procent luchtvochtigheid. Hoewel de temperatuur van de kubus nog steeds minus honderdtachtig graden Celsius was, was daar aan het oppervlak niets van te zien. Gitzwart stond het daar te glimmen in het centrum van de verder leeggeruimde laboratoriumkluis.

Sophia wist dat haar handen bij de eerste aanraking met dat raadselachtige materiaal zouden vastvriezen en afsterven. Toch moest

ze vechten tegen een bijna onweerstaanbare drang om het object te betasten.

Op een meter afstand hield ze zichzelf staande, strekte haar armen uit en voelde de kou in haar handpalmen bijten. Langzaam bracht ze haar vingers dichterbij, ieder moment verwachtend dat de pijn te veel zou worden en ze met een kinderlijke schreeuw zou terugdeinzen.

Maar in plaats daarvan klonk er een scherp gesis uit een andere mond. De kubus brak open, in twee gelijke delen, scharnierend aan de achterkant, als kaken die zich openden, en toonde Sophia haar inhoud.

Haar hart sloeg een slag over.

In het centrum van de onderste helft zag Sophia een raster van zestien bij zestien bloedrode buisjes, verzonken in een zwarte matrix, en in de bovenste helft staarde haar hetzelfde aan, als een vreemd dier met 512 ogen. Sophia wist meteen wat het was. Een diegevroren taal van leven. Maar wat voor leven?

Sophia riep haar team naar beneden en begon aan het karwei om de inhoud van de ruim vijfhonderd buisjes te analyseren.

Twee maanden later nam ze de vactrain naar het SoNet-hoofdkantoor in Detroit om verslag uit te brengen aan haar baas en enige vriend op deze wereld.

ooo

Ongeduldig liep Sophia Darwin door de wachtkamer van Michael Barr. De achterwand van de kamer werd gevormd door een enorm venster. Sophia bleef even staan en keek naar buiten. Het SoNet-hoofdkantoor was gevestigd in het gerenoveerde Michigan Central Station, ooit het hoogste treinstation ter wereld.

In de verte zag Sophia Lake St. Clair liggen. Aan de oevers groeide een woud van wolkenkrabbers, een reuzenschimmel van beton en metaal die zich iedere dag een paar meter verder een weg vrat door de groene pluisdeken van overwoekerde fabrieken en verlaten arbeiderswijken. Daar beneden was Michael geboren, als zoon van een werkloze automonteur en een stripteasedanseres, in een tijd toen Detroit nog in verval was. Tussen de instortende autofabrieken

was hij opgegroeid, leider van een jeugdbende die grof geld verdiende met het roven en verkopen van sloopmetaal en oude motoronderdelen. Hiermee had Michael het startkapitaal gegenereerd voor BAGM, het vliegautobedrijf dat het tij voor Detroit, en voor de hele VS, had gekeerd.

Aan de donkere voorkant van de kamer ging een deur open. Een donkere man in een donker pak kwam binnen. Michael Barr, nog maar net vertrokken uit het Witte Huis, teruggekeerd naar zijn geboortegrond om leiding te blijven geven aan SoNet. Zo bleef hij de meest invloedrijke mens op Aarde.

Ze omhelsden elkaar, innig. Hij was de liefde van haar leven. Maar uitsluitend platonisch. Als haar grote broer. Hij had altijd voor haar researchfondsen gezorgd, had haar altijd geholpen wanneer ze zichzelf door haar contactgestoordheid in de nesten werkte en haar personeel wegjoeg. Iedereen vloog er zo nodig uit, behalve zij.

Ze namen niet de tijd om te gaan zitten, bleven tegenover elkaar staan bij het raam.

‘Weet je inmiddels wat er in dat object zit, Sophia?’

‘Embryo’s.’

‘Dat had ik al geraden. Menselijk?’

Sophia knikte. ‘Vijfhonderdttwaalf eeneiige tweelingen.’

Michael trilde een beetje en keek haar aan met zijn grote donkere ogen. Sophia zag eerst verwondering en toen een wilde opwindning in zijn blik verschijnen. ‘Wat wil je dat wij, SoNet, daarmee gaan doen?’ vroeg Michael.

‘Opkweken.’

Michael kreeg een diepe frons, maar zijn ogen bleven fonkelen van een woest emotioneel vuur. Sophia wist dat Michael zich in zijn werk altijd verveelde, hoe vol zijn politieke agenda ook was. Sophia begreep die verveling. Een politiek of bestuurlijk bestaan zou ze nog geen dag volhouden. Alleen de wetenschap kon de ondraaglijke voorspelbaarheid en leegheid van het tegenwoordige menselijke leven verdrijven. Diep in zijn hart voelde Michael hetzelfde, wist Sophia. Wat ze nu in handen hadden gekregen, een black box gevuld met het onbekende, gaf hun onverwacht iets terug van het oorspronkelijke, gevaarlijke levensavontuur dat sinds twee of drie generaties eigenlijk niet meer bestond.

‘Weet je het zeker?’ vroeg Michael, duidelijk alleen voor de vorm. Hij kende Sophia zijn hele volwassen leven al. ‘Heb je enig idee waar die embryo’s vandaan komen? Wie ze heeft geaborteerd of in vitro geproduceerd? En waarom ze bij ons zijn afgeleverd?’

‘Daar kunnen we alleen maar naar raden, Michael. En laten we dat niet doen. Op de kubus is geen enkel spoor of merkteken van de afzender, ontwerper of bouwer te vinden. En ja, ik weet zeker dat ik ze wil opkweken.’

‘Waarom wil je ze opkweken?’ Michael bleef naar de bekende weg vragen. Sophia wist waarom. Hij wilde het uit haar mond horen.

‘Omdat ze een geschenk zijn uit de hemel. Hun tijd decennia of misschien wel eeuwen vooruit.’

Michael kreeg een verraste blik.

‘Ze zijn genetisch perfect, Michael. Ieder gen is foutloos. Geen enkele ziekelijke afwijking of risicofactor. Zelfs het niet-coderende DNA, de evolutionaire ballast... tot het minimale weggesnoeid en volledig schoon.’

‘Wat denk je wat er uit voortkomt?’

‘Hoogbegaafde genialiteit, denk ik. Ten dienste van SoNet.’

Michael slaakte een zucht en keek naar buiten, naar de snelst groeiende metropool ter wereld. Voor het eerst zag Sophia nu ook bezorgdheid op zijn gezicht.

‘Weet je het echt heel zeker, Sophia? Geen verborgen gebreken? Geen vreemd DNA? Geen addertjes onder het genetische gras?’

‘Ik heb niets kunnen vinden. En je weet hoe grondig ik ben.’

Michael draaide zijn rug naar de stad en staarde naar de grond. ‘In het begin, in de week na de presidentswissel, waren we bang dat dit op een of andere manier zou uitpakken als een daad van terrorisme. Dat lijkt dus niet het geval. Integendeel, als ik je zo hoor. Het lijkt een vorm van... antiterrorisme. Een gift van onschatbare waarde en impact, van een onbekende vriend van SoNet.’

Michael hief zijn blik op en keek Sophia aan. Hij gaf haar echt de verantwoordelijkheid om te beslissen, voelde ze. Ze knikte, met tranen in haar ogen. ‘Ja, oude vriend,’ zei Sophia, ‘het is een geschenk uit de hemel.’

‘Kweek ze dan op, die engelen van je. Maar niet allemaal tegelijk. In gecontroleerde fases. En doe het ethisch en discreet. Met name met de draagmoeders moeten we uiterst voorzichtig zijn.’

Jack Newman, Londen, 2058

Jack rende door de speelkamer, rakelings langs de anatomisch gevormde frames van de VR-stations. Hij was tien jaar en wilde stoeien, schreeuwen, avonturen beleven. Niet virtueel met online vriendjes, maar in het echt, hier, met de mensen van zijn woongroep.

Naar niets of niemand verlangde Jack zo vaak en vurig als naar Redmond, een jongen die er precies zo uitzag als hijzelf, hetzelfde dacht als hij, en altijd dezelfde dingen wilde doen als hij. Maar dat evenbeeldige broertje was vijf of zes jaar geleden uit zijn leven weggerukt, op het moment dat ze in deze woongroep terecht waren gekomen en de online school was begonnen. Redmond was niet meegekomen, was in het niets verdwenen en zijn bestaan werd door alles en iedereen verzwegen.

Met oprechte overtuiging zeiden mama Jane en papa Jim dat Jack nooit een broertje had gehad. Het was altijd alleen hij geweest. Redmond had hier nooit gewoond. Zijn identieke broertje was een droom, beweerden ze, een mentale opvulling van twee emotionele gaten: het gebrek aan een fysiek speelmaatje en zijn weigering om met online vriendjes virtueel te spelen. Toch bleef Jack koppig naar Redmond verlangen, iedere dag, en vaak ook 's nachts. Dan stelde hij zich voor dat zijn evenbeeld uit het niets in de speel- of eetkamer van hun woongroep zou verschijnen, hem broederlijk zou omhelzen zoals in zijn vroegste herinneringen, en dan zouden ze samen de buitenwereld intrekken en iedereen van de woongroep in verbijs-tering achterlaten.

Van de twintig VR-stations was alleen die van Jack onbezet. Een gat in de muur in de vorm van een kinderlichaam, bekleed met een deken van sensoren en drukpunten. De helm bungelde aan het frame, een zwart geglazuurde karikatuur van een mensenschedel.

Zijn ouders en de andere woongroepers zaten als traag bewegende zombies in hun op maat afgestelde frames. Alleen fysiek waren ze nog thuis. Hun bewustzijn zweefde ergens ver weg op een andere wereld in het virtuele universum van SoNet.

In hun woongroep bestond het leven uit gaming, virtual reality shows en het bezig zijn op social media en pornosites, en onge-merkt werd er ook aan spierstimulatie en hersentraining gedaan.

Alleen aan tafel en in bed gingen de VR-bodysuits uit.

Dagelijks zeurde Jack dat hij in de plantsoenen rond hun flatgebouw wilde spelen. Zijn ouders weigerden met hem mee de open lucht in te gaan en in z'n eentje mocht hij niet naar buiten. Hij was te jong en bovendien was daar geen mens om mee te spelen.

Niemand in zijn woongroep voelde behoefte aan fysieke beweging, wandelen in de natuur of uitgaan. Gebalanceerde synthetische diepvriesmaaltijden, frisdrank en andere boodschappen werden tijdig door hun sonego's besteld en thuisbezorgd. Er was dus ook geen noodzaak om naar buiten te gaan.

In zijn verbeelding rende Jack niet langs de stalen frames gevuld met dikke lijven maar tussen de eiken en beuken in het park. Dat park kon je vanuit het badkamerraam zien liggen, een oase van organisch groen in een grijs woud van woontorens dat zich uitstreckte tot aan de horizon, de Noordwestelijke periferie van Londen. Vaak stond Jack verlangend naar dat mysterieuze groen in de verte te starren, totdat hij werd weggejaagd door een woongroeper die naar de wc moest.

Eén keer per week, wanneer de onderhoudsrobots hun appartement kwamen opruimen en reinigen, ging de hele woongroep de deur uit. Dan kreeg Jack de gelegenheid om de warmte van de zon op zijn huid te voelen, of de kou van wind en regen. Binnen was er geen temperatuurbeleving, het was er altijd lauwwarm. Ook geurbeleving was er binnen nauwelijks, behalve die van opgewarmde maaltijden tijdens het avondeten en onder de douche de weë damp van zeep en shampoo. Wanneer ze tijdens hun wekelijkste uitje langs de rijen flats naar het busstation liepen, snoof Jack de geuren op van de plantsoenen, die ieder seizoen anders waren. Zodra ze in de zelfrijdende bus stapten was die intense offline ervaring weer voorbij. Dan gleden ze geruisloos door een van alle leven schoongeveegd landschap van beton, kunststof en glas naar een fastfood restaurant of 4D-bioscoop met ruim assortiment aan snacks en frisdrank.

In zijn verbeelding was Jack in het park. Hij rende te dicht langs de SoNet-speelstations en botste tegen een uitpuilende vetrol van Philip, niet voor de eerste keer die ochtend.

Philips zware lijf kwam met een schok tot leven. Hij trok zijn VR-

helm af. Zijn kale, vlezige hoofd was rood, op spierwitte groeven na waar zijn helm klemde. ‘Verdomd rotjoch!’ riep Philip. ‘Ik zat net in endgame.’ Hij klom uit zijn frame en kwam met bonkige passen op Jack af.

Jack probeerde naar zijn kamer te vluchten. Philip strekte een arm uit en blokkeerde de doorgang. Hij had zijn VR-helm nog in zijn hand toen hij uithaalde. De helm trof Jack vol in zijn gezicht.

Jack sloeg tegen de grond. Hij gilte van schrik en pijn, zo luidruchtig dat mama Jane opschrok uit haar gepersonaliseerde virtuele reality show. Daar was ze een lange slanke ster, had ze tijdens het ontbijt wel eens verteld.

Jack zag zijn moeder haar helm afdoen. Hoewel de pijn in zijn gezicht al verdoofd was, bleef hij op de grond liggen kronkelen en schreeuwen. Philip stond nog over hem heen gebogen, in zijn hand een helm met een bloedveeg.

Jack hoorde hoe het dikke vlees van zijn moeder zich met kracht tussen de stalen buizen van haar VR-frame door wrong. Philip hoorde het duidelijk ook, want hij draaide zich met een geschrokken blik om.

Jane Newman was een kop kleiner dan de grote beer Philip, maar toch woog ze evenveel. Met verrassende snelheid kwam die samen-gebalde vetmassa op hen af waggelen.

Philip kwam overeind en deinsde achteruit.

Mama Jane trok de helm uit Philips handen en haalde uit met haar korte worstarmen. ‘Blijf met je poten van mijn zoon af!’

Philip weerde de slag af met verontschuldigend uitgestoken handen. ‘Sorry,’ zei hij, nog steeds met een afwerende houding. ‘Maar dat rotjoch maakt me gek. Hij is vanochtend al drie keer tegen me op gebotst. Zo kan *niemand* zich concentreren op een game.’

Mama Jane keek naar Philip en knikte. Haar woede richtte zich nu op Jack. Ze probeerde te bukken om hem overeind te trekken, maar ze kreeg haar hand niet dicht genoeg bij de grond zonder om te vallen.

‘Hou op met dat stomme janken en kom hier,’ beet ze hem toe.

Jack stopte met huilen. De pijn was allang verdwenen door de automatische toediening van analgetica vanuit zijn medische implantaten en dat wist zijn moeder natuurlijk ook. Dat was toch niet

zo slim geweest, dat theater van blijven schreeuwen en kronkelen terwijl de klap al een tijdje geleden was gevallen. Het laatste wat Jack wilde, was gezien worden als een aansteller. Hij wilde groot en flink zijn, zodat hij alleen naar buiten mocht. Hij veegde zijn bloedneus af aan zijn mouw en kwam overeind.

Mama Jane greep zijn kin en trok zijn gezicht ruw omhoog. Het bloed bleef uit Jacks neus stromen. 'Dit gaat niet langer zo,' zei ze. 'We gaan naar de dokter.'

Een paar minuten later, toen het bloeden was gestopt en zijn gezicht was gewassen, zat Jack op een bijzetkrukje naast zijn moeder voor het beeldscherm in haar slaapkamer. Ze liet haar sonoga een online huisarts oproepen.

Het sonego van de huisarts, een niet van echt te onderscheiden virtueel gezicht, keek hen vriendelijk aan. 'Hoe kan ik jullie helpen?'

'Ik wil voorkomen dat mijn zoon last krijgt van...' Mama Jane zocht even naar het juiste woord. 'Kindermishandeling.'

De online dokter kreeg een bezorgde frons. 'Kindermishandeling? Wat is er aan de hand?'

Mama Jane wees naar Jack. 'Mijn zoon kan niet stilzitten. Hij rent de hele dag door de flat, botst tegen alles en iedereen op, zeurt om aandacht, stoort de woongroepers in hun online bezigheden.'

Het virtuele gezicht keek ernstig naar Jack. 'Jongeman, wat maakt het dat je zo onrustig bent?'

'Ik wil buiten spelen maar dat mag niet. Daarom speel ik binnen. Niet virtueel maar echt.'

'Buiten spelen,' herhaalde mama Jane met een vermoeide zucht. 'Alsof er in de buitenwereld nog *iets* te beleven is.'

'Waarom wil je naar buiten?' vroeg de dokter.

'Omdat online games me stierlijk vervelen. Ze zijn achterlijk en voorspelbaar. Ze zijn niet *echt*.'

'Je bent zo te horen wel erg vroeg wijs,' zei de dokter neutraal, zonder waardeoordeel. 'Wat wil je buiten doen, dat binnen niet kan?'

'Ik wil op avontuur, *echt* avontuur, niet dat stomme bedachte kindervermaak.'

Het sonego van de dokter knikte, alsof hij Jack begreep, en keek toen weer naar zijn moeder. 'Laat me even naar het profiel van de automatische medicatietoediening van uw zoon kijken.'

Het virtuele gezicht staaarde een poosje in de verte en zei toen: ‘De medische implantaten van uw zoon functioneren prima.’ De dokter schudde zijn hoofd, alsof hij een tegenstrijdigheid observeerde. ‘Zijn lichaam vraagt niet veel corrigerende medicatie. Af en toe een druppeltje postneobenzodiazepines om in slaap te vallen. Soms een paar microgrammetjes meliorquetiapine, tegen neerslachtigheid of boosheid. Meer niet. Er is niets met hem aan de hand. Zijn klachten zijn niet lichamelijk, maar emotioneel. Dat is vroeg. Normaal treedt deze vorm van onrust niet eerder op dan in de late puberteit. Effectieve middelen tegen zijn onbalans zitten niet standaard in het medicatiereservoir van zijn implantaten.’

Bij de laatste woorden van de dokter hapte Jacks moeder naar adem. Ze slaakte een hoge kreet en sloeg een hand voor haar mond, alsof de wereld verging.

‘Maakt u zich geen zorgen. Ik zal Jack iets voorschrijven tegen zijn emotionele overactiviteit. Dat wordt vandaag nog bezorgd door de robotkoerier van de wijkapotheek. Eenmaal daags na het ontbijt innemen.’

De bezorgde plooi in het gezicht van Jacks moeder werd dieper. ‘Wat kost dat wel niet?’

‘Oh,’ glimlachte de dokter, ‘*dat* was uw zorg. Het is gratis, mevrouw Newman. Tot zijn zestiende, althans. Het wordt gedekt door het Britse staatsverzekeringspakket voor minderjarigen.’

ooo

De volgende ochtend na het ontbijt schoof mama Jane een felroze schijfje over tafel, totdat het naast Jacks lege eetbakje lag. Zonder zijn moeder een blik waardig te gunnen, nam Jack de pil tussen duim en wijsvinger en bracht het naar zijn mond.

Iemand aan tafel maakte een brommend geluid. Met de naar suiker smakende pil tegen zijn lippen gedrukt, sloeg Jack zijn blik op. Philip keek indringend naar hem, niet met een voldane of sarcastische glimlach, zoals Jack verwacht had, maar met ogen groot van spijt en schuld. Bijna onzichtbaar schudde de grote dikke beer zijn hoofd, alsof hij Jack wilde waarschuwen.

Philips gezicht lichtte op, letterlijk alsof hij een zeldzaam helder

moment had. ‘Toen ik zo oud was als jij,’ bromde hij, ‘was ik net zo onrustig en onhandelbaar. Mijn pleegmoeder probeerde me ook aan die pilletjes te krijgen. Mijn pleegvader zei toen: je sprankelende kindergeest *zal* worden gesmoord, Philip. Ik geef je nu alleen nog de keuze op welke manier. Door een overdosis zintuigprikkelers van het gedwongen spelen van VR-kindergames. Of door de chemische prikkelcastratie van de pillen van de dokter.’

‘Houd je bek, Phil,’ sneerde Jacks moeder. ‘Jij hebt je recht van spreken over en tegen mijn zoon nu echt verspeeld.’

Jack begreep wat Philip hem tussen de regels door wilde vertellen. Hij had nog een derde keuze.

Voordat Mama Jane en Philip in bekvechten konden losbarsten, opende Jack demonstratief zijn mond, legde de pil op zijn tong en deed met een overdreven jaknik-beweging alsof hij het doorslikte. Met het zoete schijfje in zijn wangzak, zei hij: ‘Ik neem die pillen wel, en ik beloof dat ik niemand meer zal storen tijdens het gamen.’

Iedere dag sindsdien, spuugde Jack na het ontbijt een afsmeltende pil in de gootsteen of de wc en spoelde dan net zo lang door totdat het roze kleurspoor was verdwenen. Zodra iedereen een VR-helm op had en in het virtuele universum van SoNet ronddoelde, glipte Jack ongemerkt naar buiten en zwierf hij door de plantsoenen rond de flats, zijn eenzaamheid verbijtend, totdat hij te moe, te koud of te hongerig was om verder te spelen in zijn eigen vrije wereld.

Daarbuiten kwam hij niemand tegen, behalve Janice, een bleek meisje uit zijn woongroep dat rond het middaguur op de galerij bij de voordeur van hun flat op een klapstoeltje zat. Janice was ongeveer een jaar jonger dan hij. Jack kon zich niet herinneren dat ze ooit een woord tegen hem had gesproken of een lachje had laten zien. Ze zag er ondervoed uit. Tussen haar sproeten was haar huid doorzichtig. Je zag haar bloedvaten zitten, een paarsblauw netwerk. Op haar voorhoofd en in haar hals, de plaatsen waar haar kinder-VR-helm klemde, zaten schilferende eczeemplekken. Op advies van de online schooldokter werd Janice dagelijks een halfuurtje zonder VR-helm naar buiten gestuurd omdat ze frisse lucht en daglicht nodig had. Buiten hield Janice haar SoNet-oortjes in en keek ze geen moment op van haar social chat- en gamepolsbanden.

Tijdens zijn ontsnapte uren liep Jack in steeds ruimere cirkels door de meestal lege straten en plantsoenen tussen de woonbunkers. Hij snoof geuren op die binnenshuis niet bestonden: bloemen, dennennaalden, door robots gemaaid gras, gevallen bladeren. Geuren van leven en dood. En hij genoot van de warmte als de zon op zijn huid scheen, en de verfrissende kou als het regende.

Op een dag was zijn reiscirkel zo groot geworden dat hij het park bereikte. Onder de hazelaars vond hij stekelige bolstertjes die met vier aan een steeltje zaten en harde nootjes in zich droegen. Hij kraakte de nootjes tussen zijn tanden en tot zijn verrassing kon hij de binnenkant ervan opeten. Dat waren hazelnoten, las hij op zijn SoNet-polsband, en ze waren heerlijk. Wat een wonder dat je in de buitenwereld zomaar gratis voedsel kon vinden, zonder dat zijn sonogo dat in een online winkel bestelde en thuis liet bezorgen.

Onder de eiken en beuken zag hij insecten en vogels en af en toe ook een konijn en een verwilderde kat.

Jack dacht vaak na over het verschil tussen de dieren die in de vrijwel mensverlaten offline wereld tussen de woonflats leefden en de mensen die de overvolle online binnenwereld bevolkten. Het waren twee werelden die niets met elkaar te maken hadden, zo leek het. De twee soorten wezens die in deze verschillende werelden leefden, kwamen elkaar dan ook vrijwel nooit tegen. Hij was de enige vreemde indringer in een andere wereld. Was de wereld altijd zo verdeeld geweest? Zo nee, hoe was het er vroeger dan aan toe gegaan? Wat had de wereld in tweeën doen splijten?